

Novelli *Talven lapset*: oppikirjan s. 114 tehtävä 4

1

a. Lue sanasto Magdalena Hain novelli *Talven lapset*, oppikirjan s. 115–117.

- Merkitse sanojen viereen rasti, jos sana on uusi.
- Jos et saa sanan merkitystä selville sananselityksestä, tarkista sana omasta sanakirjastasi.

b. Valitse sanoista kymmenen ja kirjoita ne sanojen eteen omalla äidinkielelläsi.

Sanastoa

s. 115

pyry – kova lumisade

Pyry – pojan nimi

leijailla – liikkua ilmassa hitaasti

kiukutella – on vihainen ja esimerkiksi valittaa, huutaa, itkee tai potkii

loska – märkä lumi

jääräpäinen – itsepäinen

estää – ei anna tapahtua, tehdä mahdottomaksi

kahmaloittain – todella paljon (kahmalo = kämmenet vierekkäin kuin maljana)

hohkava – hehkuva, tässä: lumihanget, jotka hehkuvat valkoisina

mankua – pyytää itsepintaisesti

aurata tietä – avaa tietä lumiauralla (lumiaura = kone, joka työntää lumen tieltä pois)

metsän siimeksessä – metsän varjossa

kinos – iso lumikasa

kipristää – vetää kippuraan

jääroso – tässä: pinta on jäinen ja täynnä pieniä teräviä halkeamia

s. 116

kaulin : kaulimen – keittiötyökalu, jolla tasoitetaan taikinaa

vainota – ahdistella toista ankarasti, jahdata; ei jätä toista rauhaan

kokkare – pieni pala jotain ainetta

tirskahda – päästää naurahdus

mulkaista – katsoa vihaisesti

kimmota : kimpoaa – lentää nopeasti

s. 117

oksankarahka – kuiva oksa

hile – jäinen hiutale

vihmoa – tässä: hakata tai heilutella

kita : kidan – suu, aukko

kiljua – huutaa kovaa

räpiköidä – vaikeaa kulkemista, ei pääse eteenpäin vaikka kuinka yrittää

sortua – kaatua, mennä rikki

suomuinen – iho, jossa on suomuja

hansikasnahka – nahka, josta on tehty hansikkaat (käsineet)

kaskas – hyönteinen

siritys – ääni, joka lähtee esimerkiksi kaskaista

2

Lue novelli ja tee tehtävät.**a.** Ympyröi oikeat vaihtoehdot.

Novellin kertojana on *Pyry / Lumi*. Novellin tapahtumat sijoittuvat *kesään / talveen*.

Lumi ja Pyry ovat *sisarukset / kaksoiset*. He ovat *alakouluikäisiä / lukiolaisia*. *Pyry /*

Äiti rakastaa lunta, *Pyry / äiti* taas inhoaa lunta.

b. Numeroi novellin tapahtumat oikeaan järjestykseen.

Pyry ja Lumi lähtevät ulos leikkimään.

Äiti kääkee Pyryn ja Lumin ulos leikkimään.

Naapuri auraa tietä traktorilla ja lumiauralla.

Pyry ei halua lähteä ulos vaan haluaa jäädä pelaamaan pleikalla.

Pyry kertoo unestaan, jossa lumi on pyytänyt häntä mukaansa.

Yöllä sataa runsaasti lunta.

Lumi ja Lumin äiti viettävät talven lämpimissä maissa.

Pyry ja Lumi rakentavat lumilinnaa.

Lumi näkee Pyrystä unta.

Lumikinos muuttuu hirviöksi, joka nielaisee Pyryn.

c. Mikä alleviivatuissa kohdissa on mennyt väärin? Korjaa kohdat.

Novellin alussa Lumi ikävöi pikkuveljeään. Novellin lopussa äiti rakastaa talvea.

d. Minkä päätelmän Lumin ja Pyryn isästä voi tehdä novellin perusteella? Alleviivaa seuraavista mielestäsi sopivin ja perustelee vastauksesi.

Lumin ja Pyryn isä ja äiti ovat eronneet. Isä ei halua tavata lapsiaan.

Lumi ja Pyry eivät tiedä, kuka heidän isänsä on.

Lumin ja Pyryn isä on kuollut.

e. Miksi novellin nimi on Talven lapset? Alleviivaa seuraavista mielestäsi sopivin perustelu.

Lumi ja Pyry ovat syntyneet talvella.

Lumi ja Pyry on nimetty talven mukaan, koska heidän äitinsä rakastaa talvea.

Lumi ja Pyry rakastavat talvea.

- f. Kuvittele, että novellin kirjoittaja pyytää sinulta palautetta novellistaan. Anna palautetta merkitsemällä rasti sopivaan ruutuun.

Väite	Kyllä	Ei
Novelli on mielenkiintoinen.		
Henkilöhahmot ovat uskottavia eli voin kuvitella, että tuollaisia henkilöitä on oikeasti olemassa.		
Juoni on ennalta-arvattava eli tiesin, mitä tulee tapahtumaan.		
Pyry ei saisi kuolla lopussa.		
Novellia oli helppo lukea ja ymmärtää.		
Novelli on pelottava.		
Suomen talvi on yhtä pelottava kuin novellissa kuvataan.		
Novellia ei ole minusta kauhunovelli.		
Äiti tekee minusta oikean ratkaisun, kun pakenee Suomesta talveksi.		
Novelli saa ymmärtämään, millaista on menettää läheinen ihminen.		

Novelli *Talven lapset*: oppikirjan s. 114 tehtävä 4

RATKAISUT

1

a. Lue sanasto Magdalena Hain novelli *Talven lapset*, oppikirjan s. 115–117.

- Merkitse sanojen viereen rasti, jos sana on uusi.
- Jos et saa sanan merkitystä selville sananselityksestä, tarkista sana omasta sanakirjastasi.

b. Valitse sanoista kymmenen ja kirjoita ne sanojen eteen omalla äidinkielelläsi.

Oppilaan oma ratkaisu.

Sanastoa

s. 115

pyry – kova lumisade**Pyry** – pojan nimi**leijailla** – liikkua ilmassa hitaasti**kiukutella** – on vihainen ja esimerkiksi valittaa, huutaa, itkee tai potkii**loska** – märkä lumi**jäärpäinen** – itsepäinen**estää** – ei anna tapahtua, tehdä mahdottomaksi**kahmaloitain** – todella paljon (kahmalo = kämmenet vierekkäin kuin maljana)**hohkava** – hehkuva, tässä: lumihanget, jotka hehkuvat valkoisina**mankua** – pyytää itsepintaisesti**aurata tietä** – avaa tietä lumiauralla (lumiaura = kone, joka työntää lumen tieltä pois)**metsän siimeksessä** – metsän varjossa**kinos** – iso lumikasa**kipristää** – vetää kippuraan**jääroso** – tässä: pinta on jäinen ja täynnä pieniä teräviä halkeamia

s. 116

kaulin : kaulimen – keittiötyökalu, jolla tasoitetaan taikinaa**vainota** – ahdistella toista ankarasti, jahdata; ei jätä toista rauhaan**kokkare** – pieni pala jotain ainetta**tirskahda** – päästää naurahdus**mulkaista** – katsoa vihaisesti**kimmota : kimpoaa** – lentää nopeasti

s. 117

oksankarahka – kuiva oksa**hile** – jäinen hiutale**vihmoa** – tässä: hakata tai heilutella**kita : kidan** – suu, aukko**kiljua** – huutaa kovaa**räpiköidä** – vaikeaa kulkemista, ei pääse eteenpäin vaikka kuinka yrittää**sortua** – kaatua, mennä rikki**suomuinen** – iho, jossa on suomuja**hansikasnahka** – nahka, josta on tehty hansikkaat (käsineet)**kaskas** – hyönteinen**siritys** – ääni, joka lähtee esimerkiksi kaskaista

2

Lue novelli ja tee tehtävät.

a. Ympyröi oikeat vaihtoehdot.

Novellin kertojana on Pyry / Lumi. Novellin tapahtumat sijoittuvat kesään / talveen.

Lumi ja Pyry ovat sisarukset / kaksoset. He ovat alakouluikäisiä / lukiolaisia. Pyry /

Äiti rakastaa lunta, Pyry / äiti taas inhoaa lunta.

b. Numeroi novellin tapahtumat oikeaan järjestykseen.

- 4 Pyry ja Lumi lähtevät ulos leikkimään.
- 2 Äiti käskää Pyryn ja Lumin ulos leikkimään.
- 5 Naapuri auraa tietä traktorilla ja lumiauralla.
- 3 Pyry ei halua lähteä ulos vaan haluaa jäädä pelaamaan pleikalla.
- 7 Pyry kertoo unestaan, jossa lumi on pyytänyt häntä mukaansa.
- 1 Yöllä sataa runsaasti lunta.
- 9 Lumi ja Lumin äiti viettävät talven lämpimissä maissa.
- 6 Pyry ja Lumi rakentavat lumilinnaa.
- 10 Lumi näkee Pyrystä unta.
- 8 Lumikinos muuttuu hirviöksi, joka nielaisee Pyryn.

c. Mikä alleviivatuissa kohdissa on mennyt väärin? Korjaa kohdat.

Novellin lopussa Lumi ikävöi pikkuveljeään. Novellin lopussa äiti inhoaa rakastaa talvea.

d. Minkä päätelmän Lumin ja Pyryn isästä voi tehdä novellin perusteella? Alleviivaa seuraavista mielestäsi sopivin ja perustele vastauksesi.

Lumin ja Pyryn isä ja äiti ovat eronneet. Isä ei halua tavata lapsiaan.

Lumi ja Pyry eivät tiedä, kuka heidän isänsä on.

Lumin ja Pyryn isä on kuollut. *Perustelu: Novellin lopussa Lumi näkee unessa Pyryn, joka on kuollut. Pyry kertoo, että isä odottaa. Tämän mukaan Pyry olisi tavannut kuolleen isän.*

e. Miksi novellin nimi on Talven lapset? Alleviivaa seuraavista mielestäsi sopivin perustelu.

Lumi ja Pyry ovat syntyneet talvella.

Lumi ja Pyry on nimetty talven mukaan, koska heidän äitinsä rakastaa talvea.

Lumi ja Pyry rakastavat talvea.

Lumi ja Pyry rakastavat talvea.